VADLĪNIJAS VECĀKIEM
BĒRNU APRŪPES NODROŠINĀŠANAI
Īrijā

Īrijā bērnu aizsardzību regulē tiesību kopums, kas sastāv no likumiem, kurus izdod parlaments, un tiesībām, kas izriet no tiesu spriedumiem (jeb tiesu prakses). Šī aizsardzības kārtība pastāvīgi tiek uzlabota, tāpēc šīs vadlīnijas neaptver pilnīgi visus noteikumus, un vecākiem bērnu aprūpe vienmēr jāveic ar vislielāko rūpību.

Vecākiem, kuri kopā ar bērniem dodas uz ārzemēm, it īpaši uz ilgu laika posmu, lēmums par aizceļošanu jāpieņem pārdomāti, izvērtējot visus iespējamos riskus, ar kuriem var nākties saskarties pašiem un bērniem.

Ir jāapzinās, ka ārvalstī, piemēram, Īrijā, arī attiecībā uz iebraucējiem, neatkarīgi no to pilsonības, darbosies attiecīgās ārvalsts, attiecīgi – Īrijas likumi. Respektīvi, uz bērnu aprūpi un viņa vecāku tiesībām un pienākumiem attiecas tās valsts normatīvie akti, kurā viņi atrodas.

ŠAJĀS VADLĪNIJĀS DOTI PADOMI VECĀKIEM AR BĒRNIEM VAI BĒRNU APRŪPĒTĀJIEM, KĀ VEICINĀT BĒRNA LABKLĀJĪBU UN AUDZINĀT BĒRNU ATBILSTOŠI ĪRIJAS TIESĪBĀM:

Bērni jūtas labāk, ja viņiem ir ciešas un pozitīvas attiecības ar vecākiem, un Īrijas Bērnu un ģimenes aģentūra uzskata, ka **pozitīvai audzināšanai ir šādas īpašības**:

- Tā ir gādīga, bet ne autoritatīva;
- Tā ir atbalstoša un atsaucīga;
- Tā ir izpratne par bērniem un viņu ikdienas dzīvi;
- Tā sagaida, ka bērni ievēro vecumam atbilstošus noteikumus, sniedz paskaidrojumus, bet nav kontrolējoša;
- Bērni tiek iesaistīti lēmumu pieņemšanā, un tiek veicināta divvirzienu komunikācija un diskusija;
- Tā ir nevardarbīga;
- Tā veicina cieņu, atzīstot bērnus par individuālām personām;
- Tā uzņemas pilnu atbildību par attiecību kvalitāti ar bērnu.

Īrijas Bērnu un ģimenes aģentūra saprot, ka cilvēki kļūst par vecākiem no dažādiem sākuma punktiem, ar dažādām spējām, kā arī ar atšķirīgiem uzskatiem un vērtībām. Lai gan audzināšanas stilos būs atšķirības, tomēr galvenie audzināšanas uzdevumi – aizsardzība, kopšana, vadīšana - ir kopīgi visām kultūrām[1].

---

[1] Informācija vecākiem. Īrijas Bērnu un ģimenes aģentūra: https://www.tusla.ie/services/family-community-support/parenting-information/.

PIRMS IZCEĻOŠANAS

ĪPAŠI SVARĪGI PIRMS PĀRCELŠANĀS UZ ĪRIJU AR BĒRNU, IR NODROŠINĀT, KA:

Bērnam un vecākiem ir derīgi **personu apliecinošie dokumenti**;

Pārceļoties uz ilgāku laiku – **ir parakstīts darba līgums, noteikta dzīvesvieta** (parakstīts īres līgums);

Bērnam jau iepriekš ir atrasta piemērota izglītības iestāde, viņš tajā reģistrēts, un nodrošinātas valodas (Īrijas oficiālās valodas ir angļu un īru) apgūšanas iespējas

Apzināta veselības aprūpes iestāde, kurā var vērsties saistībā ar bērna veselību, bērns reģistrēts pie ģimenes ārsta;

Ģimenē ir apzināts radu, draugu vai paziņu atbalsta loks, kas var sniegt atbalstu, ja tāds būs nepieciešams.

BĒRNU APRŪPE UN UZRAUDZĪBA

Īrijā bērnu tiesību pamatlikumi ir 1991. gada **Bērnu aprūpes likums** (Child Care Act 1991[2]), 2001. gada Bērnu aprūpes likums (Child Care Act 2001[3]) un **ANO Bērnu tiesību konvencija**. Tie nosaka, ka bērns ir jebkura persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu. Ja vien persona neatrodas laulībā vai ir šķīrušies, tā nevar noslēgt juridiski saistošus darījumus, ja nav sasniegusi 18 gadu vecumu (izņemot gadījumus, kas saistīti ar prakses darba vietu vai iztikas līdzekļu iegādi). Bērna rīcība tiek ierobežota saskaņā ar tā vecumu.

ĪRIJĀ BĒRNU TIESĪBU PAMATU VEIDO ŠĀDAS BĒRNU TIESĪBAS:

Atrasties drošībā, tikt aprūpētiem un aizsargātiem no uzbrukumiem, vardarbības un pamešanas novārtā;

Tikt audzinātiem ģimenē savu vecāku aprūpē, ģimenes vidē, kurā ir droši;

Bērnu **intereses un vēlmes tiek uzklausītas** lietās, kas skar bērnus;

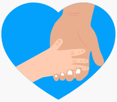

Pret bērniem **izturas ar godu un cieņu**.

---

[2] http://www.irishstatutebook.ie/eli/1991/act/17/enacted/en/html

[3] http://www.irishstatutebook.ie/eli/2001/act/24/enacted/en/html

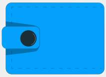

Vecākiem ir pienākums **uzturēt bērnu** līdz 18 gadu vecumam vai arī līdz 23 gadu vecumam, ja jaunietis turpina pilna laika studijas. Ja tiesa konstatē, ka vecāks bērnu vai jaunieti neuztur, tā var noteikt, ka vecākam jāmaksā bērna uzturlīdzekļu maksājumi.

Bērns var būt **krimināli atbildīgs** no 12 gadu vecuma.

BANK
4356 xxxx xxxx 1342
06/24

Ja nepieciešams darba attiecībām, kabatas naudas izsniegšanai un tamlīdzīgiem mērķiem, bērnam ir ļoti vienkārši atvērt **bankas kontu bankā**, tomēr līdz 18 gadu vecumam to viņa vietā jādara pilngadīgai personai.

BĒRNU ATSTĀŠANA BEZ UZRAUDZĪBAS

Bērna atstāšanai mājās nav likumā noteikta ierobežojuma, tomēr tas ir likumpārkāpums, ja bērns tiek atstāts mājās viens pats, un šāda bērna atstāšana rada tam risku.

Piemēram, *ja 7 vai 10 gadus veci bērni tiek atstāti mājās un bērni šajā laikā iedzer indīgas vielas, kuras nav pienācīgi noslēptas, vai arī spēlējas ar elektrību vai uguni, vai arī tiem ir risks izkrist pa logu vai radīt citas traumas, Īrijas bērnu tiesības aizsargājošas iestādes var šo faktu uztvert kā riskantas vides radīšanu bērnam un var bērnu no ģimenes izņemt.*

Bērna, kurš ir pārāk mazs, lai par sevi rūpētos (piemēram, paēdinātu), **atstāšana bez uzraudzības var tikt uzskatīta par bērna pamešanu novārtā**. Vecākiem, kuriem ir nepieciešamība atstāt bērnus vienus ir rekomendējams atrast bērniem aukli vai vienoties ar kaimiņiem, ka tie uzturas bērnu dzīvoklī vai arī pieņem bērnus pie sevis, kamēr vecāki ir prom.

Atstājot bērnus vienus mājās, tiem **jāpastāsta par veselības un ugunsdrošības riskiem**, kā arī jānodrošina ar kontaktiem, kur vērsties nelaimes gadījumā.

VARDARBĪBA ĢIMENĒ

Vardarbība ģimenē ir aizliegta.

Īrijā pieejami pakalpojumi, kas risina problēmas ģimenē, piemēram, ģimenes konsultanti un mediācija, kuru laikā, ģimenes locekļi, apmeklējot speciālistu individuāli, var saņemt padomus, kā risināt problēmas ģimenē. Ir svarīgi, ka šie risinājumi tiek īstenoti kopsakarā ar bērna drošības un saskarsmes jautājumiem.

VARDARBĪBAS GADĪJUMOS **PALĪDZĪBA JĀMEKLĒ**:

- **Vietējās iestādēs**, kas paredzētas personu drošai izmitināšanai *(refugee centres)* vai vardarbības ģimenē atbalsta centros;
- **Gardai** (Īrijas policijā), **pie jūsu ģimenes ārsta** vai **vietējā veselības centrā**;
- **Pilsoņu informācijas centrā** *(Citizen Information Centre)*;
- Pie jūsu juridiskā pārstāvja vai **Bezmaksas juridiskās palīdzības centrā** *(Free Legal Aid Centre)*;
- **Ģimenes centros** *(Family Resource Centres)*

VARDARBĪBAS GADĪJUMĀ IESPĒJAMS SPERT ARĪ **JURIDISKA RAKSTURA SOĻUS**:

- **Iegūt drošības Rīkojumu** *(Safety Order)* – tas neļauj jūsu partnerim mājās būt vardarbīgam, piedraudot ar kriminālsodu.
- **Iegūt atturēšanas Rīkojumu** *(Barring Order)* – tas neļauj vardarbīgajam ģimenes loceklim atrasties mājās.
- Kontaktēties ar vietējiem sociālajiem dienestiem un patversmēm, kas paredzētas **personu drošai izmitināšanai** (piemēram, ja personai bail atgriezties mājās).
- Iespējams **informēt kaimiņus**, citus ģimenes locekļus un Gardai (policiju) par situāciju ģimenē.

VARDARBĪBA PRET BĒRNIEM UN BĒRNU DISCIPLINĒŠANA

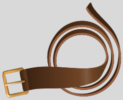

Aizliegts pret bērniem izmantot vardarbīgus audzināšanas līdzekļus. Vardarbība, kas var notikt starp ģimenes locekļiem, un tiek uzskatīta par vardarbību ģimenē, aizliegta arī attiecībā uz bērniem. Bērns no vardarbības vienmēr cieš emocionāli, arī gadījumos, kad pret viņu netiek vērsta fiziska vardarbība - piemēram, dzirdot un redzot vecāku strīdu.

Emocionāla vardarbība pati par sevi ietver bļaušanu, bērna kritizēšanu, sarkasmi pret bērnu, draudu izteikšanu, bērna apzinātu pašnovērtējuma samazināšanu, emocionālu aukstumu pret bērniem, nereālistisku un nepiemērotu mērķu izteikšanu bērnam.

Bērna pamešana novārtā – gadījumi, kad bērns tiek pamests apstākļos, kas bērnam sagādā nozīmīgu kaitējumu, vai attīstības traucējumus, kas rodas no nepietiekamas pamatvajadzību (ēdiens, siltums, apģērbs, higiēnas vajadzību apmierināšana, intelektuālu stimulācija, uzraudzība un drošība, uzmanība un saikne ar pieaugušajiem, un nepieciešamā medicīniskā aprūpe) nodrošināšanas.

Traucējumi novārtā pamesta bērna attīstībā ir novērojami, salīdzinot bērna spējas un uzvedību ar tā vienaudžiem. **Bērni, kas cieš no vardarbības ģimenē, bieži sastopas ar problēmām skolā un sociālajā saskarsmē**, parādās problēmas bērnu uzvedībā, viņu emocionālajā un garīgajā veselībā.

Sociālais dienests var konstatēt vardarbību ģimenē vai bērna nepamatotu sodīšanu vai pamešanu novārtā, izvērtējot to, cik lielā mērā tas iespējams attiecīgajā ģimenē, konstatējot kādas fiziskas vai psiholoģiskas pazīmes bērnam un visbeidzot, veicot padziļinātu pārbaudi par bērna ģimeni.

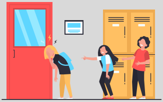

Problēmas bērnam var rasties gan mājas, gan ārpus - mājas, gan skolas u.c. apstākļos, tāpēc vardarbības novēršana ģimenē ir būtiska. Bērni bieži arī izvairās izteikt savas bailes vai piedzīvoto vardarbību ģimenē citiem, tajā skaitā citiem ģimenes locekļiem.

VARDARBĪBAS GADĪJUMOS ĢIMENĒ - lieciet bērnam iziet no istabas, izsaukt policiju, doties pie kaimiņiem, kuri ir uzticami.

BĒRNA AIZSARDZĪBA

Īrijas likumi paredz dažādus ierobežojumus bērniem. Šajās vadlīnijās nav uzskaitīti visi ierobežojumi, bet ir sniegts ieskats ierobežojumu veidos. Vecākiem pašiem ir jānoskaidro, vai bērns var piedalīties dažādos pasākumos, vai veikt kādas darbības, pirms to bērnam atļaut.

Darba attiecības – bērniem līdz 16 gadu vecumam nevar būt pilna laika slodzes darbs. Bērnus, kas jaunāki par 14 gadiem nedrīkst nodarbināt. 16 un 17 gadus veciem bērniem maksimālais darba stundu skaits nedēļā ir 40, un 8 stundas dienā.

Ceļošana – personas, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu, nevar iegādāties un reģistrēt lidojumu vai brīvdienu ceļojumu. Pamatnoteikums ir, ka bērns līdz 16 gadu vecumam, ceļot viens nevar, ja tam nav pavadoņa, kas sasniedzis vismaz 16 gadu vecumu.

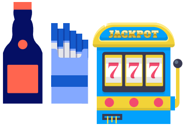

Alkohola un tabakas lietošana un azartspēles – Īrijas likums paredz, ka tas ir likumpārkāpums, ja persona iegādājas alkoholiskos dzērienus ar mērķi tos nodot personai, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu. Alkoholu arī aizliegts lietot personām līdz 18 gadu vecumam, ja vien tas nenotiek privātā telpā un ar vecāku piekrišanu. Līdz 18 gadu vecumam pastāv ierobežojumi tam, lai persona varētu atrasties vietās, kas licencētas alkohola tirdzniecībai (bāros, alkohola veikalos un tml.).

Tabakas izstrādājumus aizliegts iegādāties personām, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu. Personām, kas jaunākas par 18 gadiem aizliegts smēķēt automašīnā, kā arī jebkurai citai personai, kas atrodas automašīnā ar 18 gadus nesasniegušu personu, ir aizliegts smēķēt.

COVID 19
Vaccine

Īrijā pieejami vairāki **veselības dienesti**, kas specializējas bērnu vajadzību nodrošināšanā un ar to saistīto jautājumu risināšanā. Parasti šie dienesti ir daļa no grūtnieču un mazuļu palīdzības dienestiem, veselības dienestiem pirmsskolas vecuma bērniem, kā arī skolu veselības dienesti. Bērniem arī pieejami vakcinācijas un imunizācijas pakalpojumi bez maksas.

Lai bērnam veiktu **ķirurģisku procedūru**, nepieciešama vecāku piekrišana. Bērni no 16 gadu vecuma var paši izteikt piekrišanu.

Aizliegts piedalīties **azartspēlēs** vai iegādāties loterijas biļetes tām personām, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu, tomēr no 16 gadu vecuma atļauts piedalīties maksas azartspēlēs, kas izvietotas spēļu arkādēs vai karnevāla tipa pasākumos.

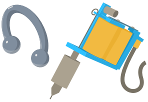

Nav noteikumu, kas ierobežotu vecumu **pīrsingu** vai **tetovējumu** iegūšanai.

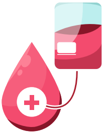

Lai **balinātu zobus**, **apmeklētu solāriju** vai **ziedotu asinis**, personai jābūt vismaz 18 gadus vecai.

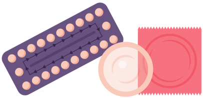

Nav ierobežojumu, kādā vecumā bērns var iegādāties **kontracepcijas līdzekļus**. Bērniem likumā noteiktais legālais reproduktīvais vecums ir 17 gadi. Stājoties dzimumattiecībās ar jaunāku personu, tas var tikt uzskatīts par kriminālpārkāpumu.

BĒRNA IZGLĪTOŠANA

- Īrijas izglītības sistēma sastāv no 3 līmeņu izglītības un tālākas izglītības. Bērni var iestāties sākumskolā no 4 gadu vecuma. Pamatskolā var iestāties no 12 gadu vecuma.
- Bērnus no 3 gadu un 2 mēnešu vecuma var iesaistīt Bērnu izglītošanas shēmā (Early Childhood Care and Education Scheme). Izglītība pirmsskolas vecumā nav obligāta.
- No 6–16 gadu vecumam skolas apmeklējums ir obligāts. Īrijā TUSLA (Bērnu un ģimenes aģentūra) ir atbildīgā iestāde, lai ikviens bērns apmeklētu skolu. Apmeklējumu novēro iegūstot datus no bērna skolas, reģistrējot bērnus, kas neapmeklē valsts akreditētu skolu, un uztur reģistru bērniem, kas agri pametuši skolu, 16-17 gadu vecumā, lai strādātu.
- Vecākiem un aprūpētājiem likums uzliek pienākumu nodrošināt, ka to bērns apmeklē skolu un iegūst izglītību. Ja TUSLA konstatēs, ka vecāks vai aprūpētājs nespēj to nodrošināt, tā izsūtīs brīdinājumu par skolas kavējumu. Ja vecāki neklausa brīdinājumam, viņus var sodīt.

JA ESAT NONĀCIS ĪRIJAS SOCIĀLO DIENESTU REDZESLOKĀ

Sociālie dienesti Īrijā darbojas līdzīgi kā Latvijā bāriņtiesas un sociālie darbinieki darbam ar ģimenēm ar bērniem. Centrālā iestāde, kas darbojas bērnu lietās, ir "TUSLA", jeb Bērnu un ģimenes aģentūra.

Bērnu tiesību nodrošināšanai Īrijā katrā reģionā darbojas TUSLA nodaļa un sociālie dienesti. Sociālie dienesti (Bērnu un ģimenes sociālā dienesta sociālo darbu dienests) izvērtē visu saņemto informāciju par ģimenēm vai bērniem, kas var atrasties riska grupā, un veikt nepieciešamos izvērtējumus, palīdzības sniegšanu vai citus darbus. Sociālie dienesti ir tie, kas izvērtē risku bērnam. Īrijas atbildīgās institūcijas ļoti stingri izturas pret bērna drošību un interešu ievērošanu, un par jebkuru pārkāpumu var tikt ierosināta lieta par bērna ievietošanu ārpusģimenes aprūpē, proti, bērna izņemšanu no vecāku aprūpes, it īpaši, ja bērns tiek apdraudēts pastāvīgi, ilgstoši vai tam ir būtiska kaitējuma risks.

Ģimenei nonākot sociālo dienestu redzeslokā ir **svarīgi sadarboties ar sociālo dienestu pārstāvjiem**, kuri vēlas palīdzēt ģimenei un bērnam, uzklausot viņu bažas par bērnu, un ieteikumus konkrētās problēmas risināšanai.

Īpaši svarīgi ir saprast - ko tieši sociālie dienesti vēlas, kā arī **pilnībā saprast jebkādu dokumentu saturu, kurus nepieciešams parakstīt**. Ja valodas zināšanas nav pietiekamas, nekavējoties jāziņo sociālajam darbiniekam, ka nepieciešama tulka palīdzība. Nedrīkst parakstīt dokumentus, kuru saturs nav saprotams. Jālūdz iespēja konsultēties ar juristu pirms dokumenta parakstīšanas.

Gadījumā, **ja persona nonāk sociālo dienestu redzeslokā**, uzbrukums nav labākā aizsardzības forma – nesadarbošanās un sociālo darbinieku apvainošana var radīt iespaidu, ka persona nerīkojas adekvāti, nespēj rādīt labu saskarsmes paraugu bērnam, kā arī var radīt aizdomas par agresiju ģimenē, kas var tikai veicināt sociālo dienestu pieņemt lēmumu bērnu no ģimenes izņemt.

Ja personai ir ieteikts apmeklēt **atbalsta grupas vecākiem**, no vardarbības cietušajām sievietēm vai dusmu savaldīšanas kursus, ieteicam iesaistīties un mēģināt iegūt maksimālo, ko no šādiem kursiem var apgūt, lai uzlabotu savas ģimenes situāciju. Nesadarbošanās un ieteikumu ignorēšana var radīt tikai negatīvu iespaidu.

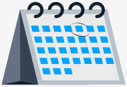

Ieteikums ir **apmeklēt visas sarunātās sanāksmes** par bērna aprūpi, būt punktuāliem, informēt iepriekš, ja kādu iemeslu dēļ nav iespējams ierasties.

Ja persona nonāk sociālo dienestu redzeslokā, un šajā brīdī kopā ar bērnu atgriezīsies Latvijā, Īrijas vietējā pašvaldība vai sociālais dienests var **ziņot par to Latvijas kompetentajām iestādēm**, tostarp Tieslietu ministrijai, kuras iesaistīsies, lai pārliecinātos, vai bērni ir drošībā, un var lūgt veikt pārbaudes ģimenē Latvijā

JA BĒRNS IZŅEMTS NO ĢIMENES VAI UZSĀKTA TIESVEDĪBA PAR BĒRNA APRŪPES JAUTĀJUMIEM

VĒSTNIECĪBA

Jāinformē Latvijas vēstniecība Īrijā (**embassy.ireland@mfa.gov.lv**; darba laikā tālrunis: **+353 (0) 1 478 0161**; konsulārajam departamentam **+353 (0) 1 478 0156)** un Latvijas Tieslietu ministrija (**pasts@tm.gov.lv**) par ierosināto tiesvedību; jānorāda savi un bērna datis, kā arī sociālā darbinieka un advokāta kontakti. **Jāmeklē juridiskā palīdzība pēc iespējas agrīnā lietas stadijā**.

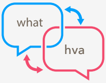

Ja svešvalodas zināšanas nav pietiekošas, **jāinformē** sociālais darbinieks, ka **ir nepieciešams tulks**.

Jāapsver iespēja **lūgt tiesu nodot lietas izskatīšanu Latvijas kompetentajām iestādēm** pēc iespējas agrākā tiesvedības stadijā.

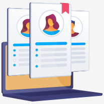

Jānosauc sociālajam darbiniekam vairākus ģimenes locekļus vai citas piemērotas personas no draugu vides, kuri varētu uzņemties rūpes par bērnu, ja tiks nolemts, ka bērnu pagaidām nevar nodot atpakaļ vecāku aprūpē. Jānosauc un precīzi jāuzraksta šo personu vārdi, uzvārdi, dzīvesvietas adreses un tālruņa numuri.

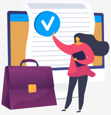

Bērnu aprūpes lietās, **vecākiem pienākas valsts apmaksāta juridiskā palīdzība**, kas nodrošina jurista palīdzību, un citos gadījumos advokāta palīdzību. Jāievēro, ka Īrijas likums paredz jebkuram palīdzības saņēmējam veikt finansiālu ieguldījumu samērā ar saviem ienākumiem (mazākais – 35 EUR). Lai iegūtu juridisko palīdzību, ir jāsazinās ar kādu no Juridiskās palīdzības centriem: http://www.legalaidboard.ie/LAB/Publishing.nsf/Content/Home

JA BĒRNS JAU IR IEVIETOTS AUDŽUĢIMENĒ ar tiesas lēmumu un pašvaldībai ir dalīta vecāku atbildība pār bērnu, bērnu izvest no valsts bez īpašas tiesas atļaujas ir aizliegts.

TIESLIETU MINISTRIJA VAR PALĪDZĒT: ad informācija par ģimenes lietu nonākusi tās redzeslokā, ministrija var pieprasīt informāciju no iestādēm Latvijā par vecāku pagātni, apzinot bērna radiniekus, kuri varētu uzņemties rūpes par bērnu, lūgt bāriņtiesai veikt šo personu izvērtējumu aizbildņa statusam un minētos dokumentus nosūtīt ārvalsts iestādēm.

Detalizētāka informācija par Tieslietu ministrijas un citu Latvijas kompetento iestāžu kompetenci situācijās, kad no Latvijas valstspiederīgo ģimenes ārvalstī izņemts bērns, vai, kad tiek saņemta informācija, ka bērnam nodrošināta ārpusģimenes aprūpe ārvalstī, pieejama Starpinstitucionālās sadarbības vienošanās par Latvijas valstspiederīgo bērnu tiesību aizsardzību ārvalstīs https://www.tm.gov.lv/lv/informacija-par-bernu-tiesibu-aizsardzibu-arvalstis.

ĪRIJAS NORMATĪVIE AKTI

Galvenie tiesību normatīvie akti bērnu aizsardzības jomā, kas darbojas Īrijā, ir:

- 1991./2001. gada Bērnu aprūpes likumi (*Child Care Acts 1991/2001*);
- 1991. gada Likums par bērnu nolaupīšanu un rīkojumu par aizgādības tiesībām izpildi (ar grozījumiem) (*Child Abduction and Enforcement of Orders Act, 1991*);
- 1995. gada Noteikumi par Bērnu aprūpi (bērnu novietošanu aprūpes centros) (*Child Care (Placement of Children in Residential Centres) Regulations 1995*);
- 1996. gada Noteikumi par bērnu aprūpi (bērnu aprūpes centru standarti) (*Child Care (Standards in Children's Residential Centres) Regulations 1996*);
- 2004. gada Noteikumi par bērnu aprūpi (īpašā aprūpe) (*Child Care (Special Care*) regulations 2004);
- 2004. gada Vienlīdzības likums (*Equality Act 2004*);
- 2012. gada Krimināllietu likums (*Criminal Justice Act 2012*).

Būtiskā nozīme ir arī šādiem metodiskā rakstura dokumentiem:

- Valsts standarti par aprūpi audžuģimenēs (*National Standards for Foster Care*);
- Vadlīnijas "Bērni pirmajā vietā" (*Children First Guidelines*);
- Bērnu aprūpes centru valsts standarti (*National Standards for Children's Residential Centres*).

NODERĪGA INFORMĀCIJA UN KONTAKTI

TUSLA – **Īrijas Bērnu un ģimenes aģentūra**

🌐 http://www.tusla.ie/

Bērnu uzticības tālrunis (Childline)

Jebkurš bērns un jaunietis var zvanīt 24 stundas diennaktī, lai vērstos pie brīvprātīgā darbinieka ar jebkuru sev interesējošu jautājumu.

🌐 www.childline.ie

HSE (Health Service Executive), Galvenais veselības dienests - **dienests gadījumos, ja jūs sastopaties ar bērna aizskaršanu un vardarbību pret bērniem.**

🌐 www.hse.ie

Bērnu tiesībsarga birojs

🌐 www.oco.ie

Nacionāla anonīma palīdzības līnija vecākiem, aizbildņiem un aprūpētājiem, **kam ir nepieciešama palīdzība**

🌐 www.parentline.ie

Juridiskā rakstura informācija par Īriju pieejama arī Eiropas Savienības tiesiskās sadarbības portālā:

🌐 https://e-justice.europa.eu/302/LV/parental_responsibility__child_custody_and_contact_rights?IRELAND&member=1

Liels klāsts ar aprakstiem par Īrijas tiesībām un dažādiem padomiem, dzīvojot Īrijā, pieejams “Citizens Advice Service” mājaslapā:

🌐 http://www.citizensinformation.ie

Īrijas vietējā sociālā dienesta meklēšanas rīks:

🌐 https://www.tusla.ie/services/child-protection-welfare/contact-a-social-worker/

Īrijas ģimenes atbalsta centra meklēšanas rīks:

🌐 https://www.tusla.ie/services/family-community-support/family-resource-centres/find-family-resource-centre/

Ģimenes mediācijas biroja meklēšanas rīks:

🌐 https://www.legalaidboard.ie/en/contact-us/find-a-mediation-office/

Šim materiālam ir tikai rekomendējošs raksturs.
Informāciju 2016. gada maijā apkopoja Tieslietu ministrija, sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Labklājības ministriju, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju un Tiesībsarga biroju.
Informācija atjaunota 2021. gada 1. augustā.
Lūdzam informēt Tieslietu ministriju par būtisku informāciju vai izmaiņām, kas būtu jāiekļauj materiālā, nosūtot e-pastu uz pasts@tm.gov.lv ar norādi: vadlīnijas vecākiem